

Náms- og kennsluáætlun í samfélagsgreinum 10. bekkur 2024 – 2025

Kennari/kennarar:

Alda Sverrisdóttir alsv50@rvkskolar.is og Elsa Gissurardóttir elgi52@rvkskolar.is

Námsgrein

Námsgreinin **Samfélagsfræði**

Samfélagsgreinar eru þær greinar sem fjalla um samfélög og menningu á upplýsandi og gagnrýnninn hátt. Þær eiga sér grundvöll í þeirri skyldu hvers samfélags að fræða nemendur um gildi eins og jafnrétti, lýðræði, umhyggju og virðingu og þýðingu þessara gilda fyrir farsælt líf.

Námsefni

Á ferð um samfélagið

Efni frá kennara

Námsefnið er hægt að nálgast inni á mms.is, þá bæði hljóðbækur og raðbækur. Það verður einnig í bókaformi, greinar, á vef, verkefni frá kennara á Google Classroom o.s.frv.

Kennarar efla læsi nemenda með því að vinna markvisst með hugtök í samfélagsgreinum.

Kennsluaðferðir / leiðsagnarnám

Í skólanum er unnið í anda leiðsagnarnáms sem byggir á fimm stoðum. Saman leiða þær að jákvæðari námsmenningu þar sem verkefni eru fjölbreytt, mistök eru nýtt til framfara, markmið og viðmið að settu marki eru skýr. Skipulag byggir á samræðum þar sem nemendur fá tækifæri til þess að tjá sig um námsefnið og kennarar leggja áherslu á leiðsagnarmat, leiðbeinandi endurgjöf. Saman gegna þessar aðferðir því hlutverki að valdefla nemendur og gera þá virkari og ábyrgari í eigin námi.

Sjá frekari upplýsingar [á þessari vefslóð](#).

Námsmat/endurgjöf

Í skólanum er lögð áhersla á leiðsagnarmat. Kennarar hjálpa nemendum til raunhæfs sjálfsmats, gera þeim grein fyrir markmiðum náms og hvernig miðar í átt að þeim. Nemendur velta reglulega fyrir sér námi sínu með kennurum sínum til að nálgast eigin markmið í náminu og ákveða hvert skal stefna. Nemendum er ljóst hvaða viðmið eru lögð til grundvallar í matinu.

Form námsmatsverkefna eru fjölbreytt og í samræmi við kennslutilhögun og höfða til sem flestra matsþátta. Þannig eru metin munnleg verkefni, verkleg og skrifleg, myndræn, stuttar afmarkaðar æfingar og dýpri athuganir, einstaklingsverkefni og hópverkefni, verkefni sem unnin eru á afmörkuðum tíma og óafmörkuðum og próf af ýmsu tagi. Stundum er unnið að möppu eða vinnubók, þar sem nemandi safnar saman verkefnum og úrlausnum, t.d. með rafrænum hætti. Með því móti má fá yfirsýn yfir það hversu vel nemandinn hefur unnið, ástundun, virkni, vinnubrögð, framfarir nemenda og félagsfærni. Í námsmati er einnig tekið tillit til sérþarfa nemenda og sértækra námsörðugleika þeirra.

Stefna skólans og sveitarfélagsins:

Eins og fram hefur komið er lögð áhersla á leiðsagnarnám sem útskýrt hefur verið hér að framan. Við skipulag kennslunnar er einnig hugað að einkunnarorðum skólans sem eru: Ánægja, áhugi, ábyrgð og árangur þar sem ánægður nemandi sem nálgast námið af áhuga og ábyrgð nær árangri. Menntastefna Reykjavíkurborgar leggur áherslu á fimm meginþætti, félagsfærni, sjálfseflingu, læsi, sköpun og heilbrigði en þættirnir tengjast viðmiðum aðalnámskrár grunnskóla og þá sérstaklega grunnþáttum menntunar (sjá hér fyrir neðan) auk leiðsagnarnáms.

Grunnþættir menntunar:

Grunnþættir menntunar eru fléttaðir inn í allt skólastarf en áherslur hafa verið lagðar fyrir hvert fag á hverju skólastig. Þættirnir eru læsi, sjálfbærni, sköpun, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti. Horft er til eftirfarandi þátta þegar verkefni eru sett upp og metin.

Grunnþættir menntunar í samfélagsfræði	
Grunnþáttur	Áhersluþættir 8. - 10. bekkur Nemandi:
Heilbrigði og velferð	<ul style="list-style-type: none"> - vinnur sjálfstætt og í hóp og sýnir frumkvæði, - fær tækifæri til að vinna út frá áhuga og styrkleika, - beitir grunnfærni og undirstöðuatriðum í vinnubrögðum,
Jafnrétti	<ul style="list-style-type: none"> - fer eftir reglum og vinnur með jafnrétti að leiðarljósi, - temur sér gagnrýna hugsun og skoðun, - fræðist um mismunun og forréttindi fólks í viðum skilningi,
Lýðræði og mannréttindi	<ul style="list-style-type: none"> - fær tækifæri á að velja verkefni við hæfi, - tekur tillit til skoðana annarra, - kemur fram við aðra af virðingu og ábyrgð, - fær tækifæri til að læra um lýðræði, til lýðræðis, í lýðræði,
Læsi	<ul style="list-style-type: none"> - öðlast þekkingu á menningarlæsi, svo sem ákveðnum menningarverðmætum og sögulegum staðreyndum, - tjáir sig um verkefni sín og notar hugtök sem tengjast viðfangsefninu, - nýtir tækni sem hentar til verkefnavinnu,
Sjálfbærni	<ul style="list-style-type: none"> - notar kennslubækur og önnur hjálpargögn við vinnu sína,

	<ul style="list-style-type: none">- sækir sér efni á veraldarvefinn,- tekur þátt í samvinnu,
Sköpun	<ul style="list-style-type: none">- nýtir tæknina á skapandi hátt,- virkjar hugmyndaflugið til að vinna að og finna lausnir á verkefnum.

Lykilhæfni

Í samfélagsgreinum er einnig horft til lykilhæfni við skipulag kennslunnar. Lykilhæfni er sú hæfni sem snýr að nemandanum sjálfum og er ætlað að stuðla að alhliða þroska hans. Lykilhæfni tengist öllum námssviðum. Hún snýr að hæfni í tjáningu og miðlun, skapandi og gagnrýnni hugsun, sjálfstæði og samvinnu, nýtingu miðla og upplýsinga og ábyrgð og mat á eigin námi sjá nánar [á þessari vefslóð](#).

Námsaðlögun:

Leitast er við að mæta þörfum allra nemenda. Fyrir sterka námsmenn þýðir það halda eins langt og hægt er og fyrir seinfæra þýðir það hugsanlega meiri stuðning innan og/eða utan kennslustofu. Nemendur hafa ólíka hæfileika, áhugamál og þarfir og því er reynt mæta eins og kostur er.

Kynning á náms- og kennsluáætlun

Náms- og kennsluáætlanir Árbæjarskóla eru öllum aðgengilegar á vefsíðu skólans frá og með 25. ágúst 2023 og tilkynning um birtingu þeirra er send foreldrum.

Stefna og reglur námsgreinarinnar

Samskipti	Nemendur skulu sýna hver öðrum virðingu í samskiptum með því að hlusta og bera virðingu fyrir skoðunum.
Mæting	Allir mæta á réttum tíma með bækur, tölvu, skrifffæri og önnur nauðsynleg gögn.
Virgni í tímum	Nemendur nýta kennslutímamann vel og vinna að þeim verkefnum sem lögð eru fyrir og ganga jafnframt frá kennslugögnum í lok kennslustundar. Lögð er áhersla á virkni nemenda í tímanum og samtal við kennara/samnemendur um námið.
Skil á verkefnum - sein skil	Nemendur skulu skila verkefnum á þeim tíma sem kennari hefur sett fyrir.
Ritstuldur/svindl/notkun gervigreindar	Ekkert af þessu verður liðið í verkefnaskilum.
Ábending um hjálpargögn fyrir nemendur	Orðabækur á netinu: www.islex.is , www.snara.is
Skyldur nemenda	Nemendur mæta undirbúnir í tíma, hafa farsíma og önnur tæki (þ.m.t. heyrnartól) í töskum eða í símateppi, fylgja fyrirætlum og fylgjast með heimavinnu á www.infomentor.is / google classroom.
Skyldur kennara	Kennarar mæta undirbúnir í tíma, eru með skýrar áætlanir, fjölbreyttar kennsluaðferðir og námsmat og leiða nemandur áfram í náminu.
Stoðþjónusta nemenda	www.mms.is Hjóðbækur: Á ferð um samfélagið: https://mms.is/namsefni/a-ferd-um-samfelagid-hljodbok
Hlutverk foreldra	Foreldrar hafa samráð við skólann um skólagöngu barna sinna, fylgjast með og styðja við skólagöngu þeirra og námsframvindu og stuðla að því að börnin mæti úthvöld í skólann og fylgi skólareglum (úr Aðalnámskrá).

Tímabil	Náms- og viðfangsefni	Námsmat	Hæfniviðmið
23. ágúst – 6. sept	Hvað er samfélag? Hver er ég?	Hugarkort: nemendur gera hugarkort um sjálfan sig. Styrkleikar, veikleikar, hlutverk, áhugamál og o.fl.	Gert sér grein fyrir eigin styrkleikum og veikleikum Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni Unnið vel og farið eftir fyrirmælum
9. sept - 23. okt 27. sept Starfsdagur 16. okt Samskiptadagur 24.- 28. okt Vetrarleyfi	Félagsmótun Menning og samfélag	Hugtakavinna Horft á bíómynd (The Truman Show) Ritun	Vegið og metið áhrif fyrirmynda og staðalmynda á mótun sjálfsmýndar Þekki gildi reglna í samskiptum fólks í fjölskyldu, vinahópi og þjóðfélaginu í heild Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni Unnið vel og farið eftir fyrirmælum
29. okt- 21. nóv	Sinn er siður Viðmið og frávik <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hvað er frávik ➤ Kostir og gallar frávika ➤ Réttarkerfið ➤ Dómstólar ➤ Afbrot 	Hugtakavinna Könnun	Þekki gildi reglna í samskiptum fólks í fjölskyldu, vinahópi og þjóðfélaginu í heild Þekki hlutverk helstu stofnana samfélagsins og uppbyggingu stjórnkerfisins Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni

<p>25. nóv - 19. des</p> <p><i>22. nóv Starfsdagur</i></p> <p><i>21. des. – 2. jan. Jólaaleyfi</i></p>	<p>Trúarbrögð</p>	<p>Hugtakavinna</p> <p>Paraverkefni: samanburður á trúarbrögðum</p>	<p>Útskýrt margbreytileika trúarbragða og lífsviðhorfa og greint áhrif þeirra á líf einstaklinga, hópa og samfélaga</p> <p>Rætt og borið saman ólík trúar- og lífsviðhorf og gert sér grein fyrir hvað er sameiginlegt og hvað er sérstætt.</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p>
<p>3. jan. - 7. feb</p> <p><i>5. feb. Samskiptadagur</i></p>	<p>Vinna og framleiðsla</p> <p>Sjálfbærni og umhverfisfræði</p>	<p>Hugtakavinna</p> <p>Umhverfisverkefni: samvinnuverkefni með náttúrufræði. Hver hópur velur sér viðfangsefni sem tengist umhverfisfræði og sjálfbærni.</p> <p>Kynning og sýning</p>	<p>Geti sýnt fram á skilning á sjálfbærri þróun,</p> <p>Lýst með dæmum áhrifum tækni og mannlegra athafna á samfélag og umhverfi</p> <p>Fengist við samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum.</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p> <p>Unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum.</p>
<p>10. feb - 7. mars</p> <p><i>24. – 25. feb Vetrarleyfi</i></p> <p><i>5. mars Öskudagur</i></p> <p><i>13. mars Árshátíð</i></p>	<p>Mannréttindi</p>	<p>Horft á bíómynd (Nelson Mandela)</p> <p>Dagbók: nemendur setja sig í spor einstaklings á tímum aðskilnaðarstefnunnar í S-Afríku og skrifa dagbók</p>	<p>Sett sig í spor fólks með ólíkan bakgrunn og viðhorf, á ýmsum stöðum og tímum.</p> <p>Fengist við samfélagsleg og siðferðileg málefni af mismunandi sjónarhólum.</p> <p>Sýnt fram á skilning á mikilvægi mannréttinda og þekki almenn ákvæði um mannréttindi.</p> <p>Vegið og metið skoðanir og upplýsingar, brugðist við þeim á fordómalausum og réttsýnan hátt.</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p>

<p>10. mars - 11. apríl</p> <p><i>18. mars Starfsdagur</i></p> <p><i>14. – 21. apríl Páskafri</i></p> <p><i>24. apríl Sumardagurinn fyrsti</i></p>	<p>Stjórnsmál</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Hvað er lýðræði ➤ Stjórnsmálaflokkar ➤ Þing 	<p>Stjórnsmálaverkefni: nemendur stofna stjórnsmálaflokk og fara í framboð</p>	<p>Gert sér grein fyrir mismunandi hugmyndum um gerð og framkvæmd lýðræðis.</p> <p>Greint hvernig stjórnsmál og samfélagsgerð tengjast lífi einstaklinga.</p> <p>Rökrætt stöðu sína sem þátttakandi í samfélaginu, réttindi, skyldur og gildismat, sýnt ábyrgð í samskiptum, umgengni og lífsháttum,</p> <p>Tekið sjálfstæðan þátt í lýðræðislegu samstarfi og umræðu</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p> <p>Unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum.</p>
<p>22. - 30. apríl</p>	<p>Erum við kannski öll fjölskylda?</p>	<p>Gagnapróf: nemendur mega koma með A4 blað með glósum úr kaflanum í prófið</p>	<p>Gert sér grein fyrir hlutverki og margbreytileika fjölskyldna og margvíslegum hlutverkum innan þeirra á mismunandi tímum og menningarsvæðum.</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p>
<p>2. - 30. maí</p> <p><i>5. maí Starfsdagur</i></p> <p><i>29. maí Uppstigningard.</i></p>	<p>Gaman saman - Hvað er ást</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Að vera ástfanginn ➤ Ástarsorg ➤ Menningarlegur munur ➤ Áreiti ➤ Virða mörk annarra 	<p>Stuttmynd (hópavinna): nemendur búa til stuttmynd og svara stóru spurningunum: hvað er ást, hvað er að vera ástfanginn og hvað er ástarsorg.</p>	<p>Sýnt fram á skilning á mikilvægi þess að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum</p> <p>Beitt hugtökunum kyn, kynhneigð og kynhlutverk og útskýrt hvaða hlutverki þau þjóna fyrir einstaklinga og sjálfsmýnd þeirra.</p> <p>Lýst margbreytileika tilfinninga og áhrifum þeirra á hugsun og hegðun</p> <p>Notað mikilvæg hugtök til að fjalla um menningar- og samfélagsmálefni</p> <p>Unnið með öðrum og sýnt jákvæðni í samskiptum.</p>

2. - 5. júní <i>5. júní</i> <i>Skólaslit hjá 10.</i> <i>bekk</i>	Skólaárið gert upp		Aflað sér, metið og hagnýtt upplýsingar um menningar- og samfélagsmálefni í margvíslegum gögnum og miðlum
--	--------------------	--	---

Annað:

Í námsmati samfélagsfræðigreina er lögð áhersla á að mat á hæfniviðmiðum þar sem nemendur fá tækifæri til að sýna fram á mismunandi hæfni en geta jafnframt fengið tækifæri til endurmats síðar í náminu. Námsmatið byggir á fjölbreyttri verkefnavinnu þar sem nemendur fjalla um hugtök og málefni tengd samfélagsgreinum.